

Łódzki Głos Obywatelski

Pismo poświęcone sprawom własności nieruchomości

Cena prenumeraty wraz z przesyłką
pocztową 2 złote kwartalnie.
Pojedynczy numer 70 groszy

ADRES REDAKCJI i ADMINISTRACJI
Łódź, Piotrkowska 46, tel. 116-17 i 255-45

Konto czekowe w P. K. O. Nr. 601.120

Wychodzi raz na miesiąc. Ogłoszenia:
wiersz mm jednołamowy 20 gr., w tekście
40 gr. Kolumna ogł. zawiera 4 szpalty

Nr 6 (105)

Łódź, czerwiec 1937 r.

Rok IX

Wierzytelności hipoteczne.

Już nie więcej jak 6 miesięcy dzieli nas od chwili expiracji moratorium hipotecznego. Zarówno znajomość linii wytycznych obecnego Rządu jak i pewne informacje, zdają się wskazywać na to, że dalszego mechanicznego prolongowania obecnego stanu rzeczy w tej dziedzinie oczekiwać nie można. Z tym, zdaniem naszym, należy się liczyć i z góry zastanowić nad możliwym wyjściem z wysoce groźnej sytuacji, w jakiej znaleźć się musi ogół właścicieli nieruchomości, w razie uchYLENIA moratorium w sposób niedostatecznie ostrożny.

Jeśliby rozważać sprawę wyłącznie pod kątem widzenia sprawiedliwości w stosunku do właścicieli domów, to nie ulega najmniejszej wątpliwości, że nie ma żadnych przyczyn uzasadniających zniesienie moratorium w obecnej sytuacji gospodarczej, w jakiej własność nieruchomości się znajduje. Przecież te wszystkie przesłanki, które spowodowały wydanie i prolongatę ustawy moratoryjnej, nie tylko że pozostały najzupełniej aktualne, lecz nawet niektóre z nich, jak choćby przeciążenia fiskalne, zyskały na wadze. Przez intensywny ruch budowlany, zasilany kredytami publicznymi i ulgami podatkowymi, dochody t. zw. starych domów kurczą się coraz bardziej, szczególnie tam, gdzie przeważają większe mieszkania i lokale handlowe. Zachodzi tu też zjawisko wtórne, a mianowicie zwiększona presja podatkowa miast, wywołana przez dysproporcję między szybkim tempem rozbudowy a minimalnym wzrostem wpływów miejskich z tej rozbudowy.

W tych warunkach, oczywiście, nie ma obiektywnych motywów do stwierdzenia zwrotu sytuacji ku lepszemu. A chyba na ten zwrot czekać się miało właśnie z likwidacją moratorium w myśl intencji twórców tego prawa, w przeciwnym bowiem razie zupełnie niezrozumiałym byłby jego cel.

Tym nie mniej musimy jednak przyznać, że pod kątem widzenia rozbudowy życia gospodarczego wszelkie ad infinitum prolongowane moratoria i prawa wyjątkowe są zjawiskiem zdecydowanie ujemnym, o ile nawet czasem uzasadnionym. W najlepszym razie są one tylko złem koniecznym, a zbytnio przedłużane stają się złem bezwzględny, jak mamy tego klasyczny przykład w naszej ustawie o ochronie lokatorów. Szczególnie w okresie normalizacji stosunków gospodarczych kraju i niezbędnej odbudowy kredytu hipotecznego, takie czy inne, lecz jasne i niedwuznaczne załatwienie starych wierzytelności hipotecznych staje się rzeczywiście koniecznością nie do ominięcia, pomimo że warunki gospodarcze sfer zainteresowanych nie stwarzają jeszcze sprzyjającej do takiego kroku atmosfery i warunków. Czyż

to sprawę niewątpliwie wysoce skomplikowaną i wymagającą szczególnie pieczołowitej rozważki w rozstrzygnięciach, nakłada to na prawodawcę obowiązek rozszerzenia zmian i na inne fragmenty życia gospodarczego zainteresowanej grupy, celem anulowania szkodliwych skutków operacji, lecz pomimo to wszystko odkładanie poruszonego zagadnienia w sposób mechaniczny nie wydaje się więcej możliwe.

Jako punkt wyjścia można tu przyjąć wejście w życie z końcem bieżącego roku niektórych punktów dekretu z 14 listopada 1935 r., rozluźniających ustawę o ochronie lokatorów, oraz przewidzianą w nim expirację terminu obniżki komornego. Pozwoli to prawdopodobnie w ciągu jakichś 2-3 dalszych lat na stopniowe przywrócenie choć częściowej równowagi budżetowej właścicieli nieruchomości, oczywiście pod warunkiem przychylnego załatwienia szeregu innych kwestii jak np. płacenia komornego przez gminy za bezrohotnych oraz zaniechania dalszych obciążeń podatkowych na rzecz skarbu lub samorządów. Stworzyłoby to po upływie wzmiankowanego okresu czasu okoliczności, umożliwiające rozpoczęcie stopniowych ostrożnych spłat kapitałowych z tytułu długów hipotecznych. Plan tych spłat mógłby być ustalony zaraz z zastrzeżeniem jednakże dwuletniej karencji, w ciągu której sytuacja gospodarcza właściciela okrzepłaby nieco, a wierzyciel odbierałby procenty i miał przynajmniej pewność, że w określonych ratach sumę swą otrzyma. Niewątpliwie okres spłat musiałby się przeciągnąć na lat przynajmniej kilkanaście, najlepiej na wzór rolnictwa do lat 14-tu, na zasadach systemu t. zw. rat stałych t. j. składających się z części odsetkowej i amortyzacyjnej o stosunku zmiennym, lecz stałej cyfrowej wysokości. W niektórych wypadkach można też wykorzystać tak wyspecjalizowany i doświadczony instrument jak Towarzystwa Kredytowe Miejskie, których emisja, przyjmowana przez wierzycieli według sztywnego z góry ustalonego kursu, niejednokrotnie umożliwiła by szybkie odmrożenie wierzytelności bez podważania gospodarczej sytuacji dłużnika. Ten ostatni sposób na pewno byłby przez liczne rzesze wierzycieli hipotecznych nader przychylnie przyjęty, gdyż bardzo wielu z nich bezwzględnie chętnie woleliby swe należności otrzymać szybko, poświęcając nawet pewną ich część, lub licząc raczej na ich amortyzację przez samą instytucję emitującą. Można tu nawet zastosować zasadę wyboru pomiędzy dwoma sposobami likwidacji długu, oczywiście w granicach indywidualnych możliwości w poszczególnych wypadkach, wobec niezbędnego ograniczenia wysokości pożyczek Towarzystw Kredytowych.

Zresztą, jest to szkic tylko i to w grubych dopiero

zarysach. Nie wątpimy, że głos własności nieruchomości nie będzie pominięty przy rozważaniu kwestii tak dla niej żywotnej i wtedy będziemy mieli okazję do ściślejszego sprecyzowania naszego punktu widzenia.

Musimy podkreślić jeszcze jedną okoliczność. W dzisiejszych czasach, gdy kapitalizm jest szczególnie mocno atakowany nie tylko przez lewicowy socjalizm, lecz nie mniej wcale przez prawicowy interwencjonizm, zjawi-

skiem niezmiernie korzystnym byłoby, aby dwie grupy tak par excellence kapitalistyczne jak właściciele nieruchomości i wierzyciele hipoteczni zdołali swe stosunki ułożyć w sposób, nie dający okazji do niesnasek i wzajemnej wrogości. Dla tego celu warto również nie jeden wysiłek uczynić i przez te parę miesięcy popracować nad rozsądnym rozwiązaniem zagadnienia bezwzględnie trudnego, lecz daleko nie beznadziejnego.

Odrzucenie samorządowych projektów podatkowych.

Przemówienie p. Min. Matuszewskiego w Komisji Skarbowej Senatu.

Z prasy codziennej wiadomo już, że projekty samorządowych ustaw podatkowych, które przewidywały znaczne ciężary przede wszystkim dla właścicieli nieruchomości, zostały przez sejm całkowicie odrzucone.

Bardzo interesujące były debaty w kwestii powyższych projektów, przeprowadzone w Komisji Skarbowej Senatu, w której oprócz senatorów wzięli udział specjalnie powołani przez Senat rzeczoznawcy z ramienia organizacji gospodarczych.

Co do organizacji gospodarczych to wszystkie wypowiedziały się przeciwko nowelizacji ustawy, a przede wszystkim przeciwko dodatkowi do podatku dochodowego.

W głosach tych na wyróżnienie szczególnie zasługuje przemówienie p. min. I Matuszewskiego, prezesa zarządu Tow. Kred. m. Warszawy,

P. Min. Matuszewski na podstawie opracowanego materiału statystycznego stwierdził przede wszystkim, że okresem największego ograniczenia źródeł dochodowych gmin miejskich był rok 1936, w roku zaś 1937 wydajność normalnych źródeł dochodowych, na których opiera się gospodarka miejska, będzie na pewno nie mniejsza, lecz większa, tym bardziej że dzięki akcji oddłużeniowej sytuacja miast uległa pewnej poprawie. Wprawdzie sytuacja gmin miejskich nie przedstawia się różowo, to jednak podobnie, być może często i gorzej, przedstawia się sytuacja tych jednostek, kosztem których autorowie projektów zwyczajki obciążeń komunalnych pragną podnieść dochodowość budżetów miejskich.

Jeśli chodzi o własność nieruchomą, to poprawa koniunktury w najmniejszej mierze nie odbija się na tej warstwie, której przypadłoby płacić projektowany podatek. Od lat bowiem lokale przestały podlegać prawu podaży i popytu. Ustawa o ochronie lokatorów normuje stawki maksymalne. Budowa nowych domów, subsydiowanych ze środków państwowych oraz podatek lokalowy stwarza podaż mieszkań, których koszt produkcji kalkulują się nieporównanie niżej. Moratorium dla bezrobotnych czyni z właścicieli nieruchomości płatników, opłacających nieokreśloną, a niekiedy bardzo znaczną daninę na rzecz łagodzenia skutków bezrobocia. Ustawy z r. 1935 obniżyły — zgodnie z ogólnym programem wówczas przeprowadzonym, dochody z lokali od 10 do 15 proc.

Miasta w ostatnich czasach, w szczególności Warszawa, wykorzystwały w maksymalnych granicach możliwości opodatkowania właścicieli domów czynszowych, podnosząc podatki, niekiedy dwukrotnie. Nowowprowadzone opłaty adiacentowe jeszcze pogorszyły sytuację właścicieli nieruchomości. Zaniechanie zwolnienia lokali handlowych i przemysłowych od dobrodziejstw ustawy o ochronie lokatorów — przekreśliły właściwie całkowicie właścicielom nieruchomości możliwość korzystania z poprawy koniunktury.

Innymi słowy warstwa właścicieli dawnych nieruchomości, podlegających jednocześnie opodatkowaniu i ustawie o ochronie lokatorów, jest warstwą, na której poprawa koniunktury nie tylko nie odbiła się dodatnio, lecz wprost przeciwnie pogorszyła jej sytuację. Posia-

dając bowiem ustawowo ograniczone maksimum dochodów, przeważnie ostatnio obniżone, warstwa ta jednocześnie płacić musi dzisiaj więcej za koszty amortyzacji i remontów. Toteż w dziedzinie dawnej własności nieruchomości nie tylko nie obserwujemy poprawy, ale zarysowują się tam groźne procesy dekapitalizacyjne. Właściciele dawnych nieruchomości, na których pośrednio — przez podatek lokalowy — przesunięto w znacznej mierze koszt budowy nowych domów, mogą zresztą na słuszne żądanie władz administracyjnych odnawiać fasady swoich domów, ale nie są w stanie zapobiegać znacznie groźniejszym procesom ruiny wewnętrznej. Poza świeżo wybieloną fasadą niejednokrotnie kryją się gnijące belki, dziurawe dachy, podmyte fundamenty. Huk walących się zbyt często po Polsce domów, wyraźnie mówi o tym, iż warstwa ta jest już dzisiaj przeciążona ustawowo tymi świadczeniami, jakie na rzecz Państwa, gmin, bezrobotnych i wreszcie właścicieli i lokatorów nowych domów porosić musi. Nie należy zapominać, że większość właścicieli nieruchomości w Polsce, to nie są bynajmniej wielcy kapitaliści, 75% nieruchomości, to są nieruchomości małe. Ale i małe i duże jednakowo dzisiaj nie mogą stanowić rezerwuaru dochodów dla gmin. Rezerwar ten został całkowicie wyczerpany.

Omawiając poszczególne projekty podatkowe min. Matuszewski zwrócił uwagę na okoliczność, iż nie podwyższenie podatku dochodowego obwarowane zostało klauzulą ustawową, że żadne nowe dodatki do tego podatku wprowadzone już nie będą.

„Uważam — stwierdza prelegent — słowo dane przez Państwo za słowo, które musi być dotrzymane. Uważam lekkomyślne łamanie tego słowa za główną przyczynę demoralizacji społeczeństwa, uważam, że tylko najzupełniej nieprzewidziane okoliczności niezmiernie wagi mogą pozwalać na rewizję tak uroczyste powziętych postanowień. Dlatego też, abstrahując już całkowicie od momentów gospodarczych i biorąc pod uwagę zawsze ważniejsze od nich czynniki moralne, wypowiadam z całym przekonaniem zdanie, iż w danej sytuacji nie istnieje żaden powód prawdziwie nadzwyczajnej wagi, któryby pozwalał na złamanie oświadczenia złożonego wobec społeczeństwa przez Rząd i Izby“.

Za curiosum ustawodawcze uważa dalej prelegent uprawnienie do podnoszenia obciążeń od nieruchomości i placów niezabudowanych też określenia górnej granicy tych uprawnień. Wydaje się rzeczą dziwną, iż projekt grzeszący podobnymi usterkami, mógł przejść przez gęste sito cenzury prewencyjnej wewnątrz aparatu rządowego.

Projekt ten nie załatwia sprawy w rozmiarach właściwych, grzesząc bardzo poważnymi usterkami legislacyjnymi z punktu widzenia podatkowego i prawnego, łąca jedynie trudności międzyresortowe — niestety kosztem nie im niewinnych płatników.

Przechodząc do omawiania ogólnego znaczenia zwyżki obciążeń podatkowych wskazał p. Minister na istniejącą wielką dysproporcję pomiędzy dochodem społecznym i obciążeniami publicznymi, ciążącą zgubnie na całej gospodarce narodowej. Istnieją wymagania natury

pozagospodarczej, które przesadzają o tym, że obciążenia publiczne na pewne cele muszą być w Polsce proporcjonalne do potrzeb politycznych, nie zaś do siły gospodarczej. Tym pilniej przecież baczyć należy, aby nie powiększać dysproporcji, istniejącej pomiędzy dochodem narodowym i obciążeniami publicznymi na cele hierarchicznie mniejszej wagi. Rozumując zaś kategoriami czysto gospodarczymi należałoby powiedzieć, iż należy dążyć do zmniejszenia tej dysproporcji. W sytuacji obec-

nej program niepodnoszenia obciążeń publicznych w czasie wzrostu koniunktury powinien być obowiązujący na całej linii.

Jedyny wyjątek stanowią potrzeby zbrojeniowe. Poza tym wyjątkiem każde podnoszenie obciążeń publicznych w obecnej sytuacji musi być uważane za zabieg, podnoszący koszty produkcji, obniżający rentowność gospodarstwa narodowego, hamujący kapitalizację, osłabiający nasz organizm, burzący bardzo chwiejną, jeszcze równowagę.

Układy zbiorowe pracy.

Kontrahenci układu i jego moc wiążąca. Zastosowanie przepisów do dozorców domowych.

Z dniem 1 czerwca weszła w życie ustawa o układach zbiorowych pracy, która w znacznej mierze interesuje właścicieli nieruchomości, ponieważ przepisy tej ustawy mają również zastosowanie do umów zbiorowych z dozorcami domowymi.

Układ zbiorowy pracy jest dobrowolną umową zawartą pomiędzy pracodawcami a pracownikami, regulującą warunki pracy w danej gałęzi gospodarczej.

Jako kontrahenci układu ze strony pracodawców wystąpić mogą poszczególni pracodawcy lub stowarzyszenie pracodawców, nie wyłączając cechów i związków rzemieślniczych, ze strony zaś pracowników — związki zawodowe pracowników, stowarzyszenia lub zrzeszenia takich Związków. Do każdego układu zbiorowego mogą przystąpić osoby fizyczne i prawne, uprawnione do zawierania układów zbiorowych pracy. Moc obowiązująca układu zbiorowego pracy rozszerza się również na pracowników niezrzeszonych a zatrudnionych u pracodawców, którzy układ zawarli. Pracownicy ci przyjmują na siebie obowiązki, wynikające z układu zbiorowego pracy dla pracowników zrzeszonych.

W układzie zbiorowym należy ustalić zakres jego mocy wiążącej, a w szczególności oznaczyć działy pracy i kategorie pracowników, których dotyczy, określić obszar jego mocy wiążącej oraz wskazać siedziby wszystkich uczestników układu. Ustawa wymaga pod nieważnością sporządzenia układu zbiorowego na piśmie. Również przystąpienie do układu nowych uczestników, przedłużenie okresu jego mocy wiążącej, wprowadzenie do niego zmian, wypowiedzenie układu zbiorowego, zapowiedzenie wygaśnięcia oraz zgodne rozwiązanie układu wymaga pod nieważnością formy pisemnej.

Ustawa przewiduje termin co najmniej jednomiesięczny dla wypowiedzenia układu zbiorowego pracy, dotyczącego pracowników fizycznych i termin co najmniej trzymiesięczny dla wypowiedzenia układu, obejmującego pracowników umysłowych.

Zwolnienie członków stowarzyszenia lub związku od wykonywania układu zbiorowego następuje od dnia, w którym układ przestaje obowiązywać.

W razie wystąpienia pracodawcy ze stowarzyszenia, które zawarło układ zbiorowy, układ ten mimo to wiąże pracodawcę tak długo, jak długo jest nim związane stowarzyszenie, do którego pracodawca uprzednio należał.

Jeżeli układ zbiorowy pracy zawarty został na czas oznaczony, to zwolnienie od uczestnictwa w tym układzie przed upływem oznaczonego terminu może nastąpić tylko z ważnych przyczyn natury ogólnej lub wyraźnego uchybienia postanowień układu przez stronę przeciwną. O zwolnieniu od uczestnictwa w układzie orzeka specjalna instytucja rozjemcza. Rozjemcą jest sąd polubowny, ustanowiony przez uczestników układu zbiorowego pracy, lub organ, przewidziany w przepisach prawnych do rozstrzygania sporów, wynikających w związku z układami zbiorowymi pracy. W wypadku, gdy przepisy nie prze-

widują rozjemcy szczególnego, funkcję tę wykonywa osobna komisja pod przewodnictwem inspektora pracy z udziałem przedstawicieli stron, która rozstrzyga ostatecznie.

W sporach indywidualnych pomiędzy poszczególnymi pracodawcami i pracownikami na tle stosowania warunków układu zbiorowego pracy, pełnomocnikiem pracownika w Sądzie może być przedstawiciel związku lub stowarzyszenia.

Bardzo ważny jest przepis, postanawiający, że Minister Opieki Społecznej może nadać zbiorowemu układowi pracy w części lub w całości moc **powszechnie obowiązującą na objętym układem obszarze**, w razie gdy układ ten posiada gospodarczo przeważające znaczenie w danej gałęzi pracy na danym obszarze.

Jeśli chodzi o dozorców domowych, to dotychczasowe postanowienia ustalające warunki pracy i płacy zachowują moc obowiązującą aż do czasu ich wygaśnięcia. W Łodzi więc w odniesieniu do dozorców domowych nowe przepisy aktualne będą dopiero z dniem 1 stycznia 1938 roku.

Odszkodowanie za szkody przy regulacji ulic.

Ciekawa sprawa odbyła się niedawno w Sądzie Najwyższym na tle sporu o wynagrodzenie strat, wyrządzonych właścicielowi nieruchomości z powodu przeprowadzenia przez gminę robót regulacyjnych.

Gmina m. Baranowicz, prowadząc regulację dwóch ulic, podniosła ich poziom do tego stopnia, iż utworzyły się sztuczne tamy i spiętrzenia wody, które zalewały jedną z posesyj położonych przy tych ulicach. Poszkodowany właściciel domu wystąpił do sądu z żądaniem zobowiązania gminy do wykonania swoim kosztem robót, zmierzających do zrównania poziomu domu z ulicą i usunięcia skutków zatopienia wodą, lub też zasądzenia sumy 4000 złotych, potrzebnych na dokonanie tych robót. Sąd Apelacyjny oddalił powództwo, wychodząc z założenia, iż kwota strat nie opiera się na żadnych konkretnych danych, że kosztorys załączony przy pozwie nie jest dowodem, by dokonanie wskazanych tam robót było niezbędne. Sąd Najwyższy jednak (Nr. spr. C. I. 2930/30) uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego i orzekł, że Gmina Miejska uprawniona jest do podnoszenia lub obniżania poziomu ulic, bez naruszania wszakże praw właścicieli posesji, przylegających do tych ulic. W razie takiego naruszenia gmina obowiązana jest do wynagrodzenia strat, wyrządzonych właścicielowi. W tym zaś przypadku właściciel może żądać albo zobowiązania gminy do przeprowadzenia na swój koszt przeróbek w jego majątku i dostosowania tego majątku do nowego stanu rzeczy, albo też do zapłacenia pewnej kwoty, potrzebnej na te naprawy, a nadto może żądać wynagrodzenia za czas pozostawienia majątku w stanie uszkodzonym.

30-lecie I Stowarzyszenia Właścicieli Nieruchomości m. Łodzi.

W roku 1937 I Stowarzyszenie Właścicieli Nieruchomości m. Łodzi obchodzi 30-lecie swego istnienia. Szmatło pracy, dokonany w niejednokrotnie nader ciężkich warunkach: za rządów carskich, kiedy to żandarmeria raz po raz organizację zamykała, za okupantów niemieckich, przeszkadzających na każdym kroku w polskiej pracy społecznej. Z wszystkich tych okresów organizacja koniec końcem wyszła obronną ręką, wspaniale się rozwijając w Wolnej Polsce. Pozbywszy się jednak kłopotów, że tak powiemy politycznych, I-sze Stowarzyszenie musiało wstąpić na drogę żmudnej walki o prawa własności nieruchomości i jej byt. Walka ta ciężka i na zewnątrz nie efektowna, lecz wymagająca wielkiego napięcia woli a nieraz wprost odwagi cywilnej wobec niechętnego nam często społeczeństwa, podburzanego przez licznych demagogów.

W tych warunkach przebrwanie pełnego 30-lecia wskazuje na niezwykłą żywotność Stowarzyszenia i wybitne zdolności organizacyjne osób, kierujących instytucją. To też uroczystość poświęcenia sztandaru Stowarzyszenia, która odbyła się w dniu 13 czerwca r. b., nosiła charakter równocześnie wzniosły jak i serdeczny.

O godz. 10.15 odbyło się nabożeństwo w kościele ewangelickim Sw. Mateusza, a o 11.15 w Kościele Katedralnym. Po nabożeństwach złożono wieniec na Grobie Nieznanego Żołnierza, po czym udano się do sal Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi, których gościnnie udzielono Stowarzyszeniu na obchód jego uroczystości.

Wbijanie gwoździ oraz bankiet, jakie miały tam miejsce, zostały uświetnione licznymi przemówieniami, obrazującymi wieloletnią działalność Stowarzyszenia i wspominającymi starych weteranów ruchu organizacyjnego własności nieruchomości, z których liczni byli tam jeszcze reprezentowani.

Uroczystość w serdecznym nastroju przeciągnęła się do późnych dość godzin, kończąc ten uroczysty dla organizacji dzień, o którego przebiegu wszyscy obecni wyrażali się w samych superlatywach.

Przy tej okazji Redakcja Łódzkiego Głosu Obywatelskiego jeszcze raz składa I Stowarzyszeniu Właścicieli Nieruchomości m. Łodzi serdeczne życzenia dalszej owocnej pracy w walce o rozkwit miejskiej własności nieruchomości.

Odpowiedzialność cywilna właścicieli nieruchomości w świetle orzeczeń Sądu Najwyższego.

Roszczenia sądowe różnych osób w stosunku do właścicieli nieruchomości o odszkodowanie za nieszczęśliwe wypadki na terenie posesyj, często pozbawione są jakichkolwiek podstaw.

W pewnej sprawie sądowej o odszkodowanie z powodu uszkodzenia ciała wskutek nieposypywania piaskiem w porze zimowej posadzki w sieni krytej dachem, Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że za tego rodzaju wypadek właściciel domu nie odpowiada. Nie ma bowiem przepisów nakładających na właściciela domu takich zobowiązań. Winien on tylko przestrzegać, by chodniki i ścieżki przed nieruchomością były codziennie z rana należycie pozamiatane, w zimie zaś po usunięciu śniegu posypywane piaskiem, zwłaszcza w czasie gołolędzi. Natomiast klatki schodowe, sienie i korytarze mają być codziennie należycie oczyszczone i raz na tydzień umyte. To, że posadzka była kryta terrazem, nie stanowi winy właściciela, gdyż jest to materiał powszechnie do takich celów używany, i nawet korytarze gmachów państwowych o dużej frekwencji są wyłożone terrazem, a mimo to takiej posadzki w zimie nie posypuje się piaskiem. Twierdzenia poszkodowanego jakoby względy ostrożności na-

kazywały czuwać nad tym, by posadzka w sieni domu była ustawicznie posypywana piaskiem, aby rozlana z kornerek woda była stale wycierana, a śnieg naniesiony przez przechodniów był natychmiast usuwany, są — zdaniem Sądu Najwyższego wprost niepoważne i nieżyciowe, gdyż zachowanie aż takich ostrożności wymagałoby przeznaczenia dla nich stałego, nieczym innym nie zajętego pracownika a tym samym podkopałoby w wysokiej mierze rentowność domów czynszowych (Orz. S. N. 26. X. 1936, C. II. 1327/36).

W innej sprawie (Nr. C. II 1001/36 z dn. 28. IX. 36 r.) Sąd Najwyższy orzekł, że właściciel domu nie odpowiada także za wypadek poślizgnięcia się wtedy, gdy złodowacia powłoka w sieni domu powstała z powodu zamrażnięcia wody, wylanej przez jednego z lokatorów. Sąd Najwyższy odmówił w tym wypadku odszkodowania, wychodząc z założenia, że wedle art. 150 kod. zob. za szkodę wywołaną wyrzuceniem, wylaniem lub spadnięciem czegoś z pomieszczenia, odpowiada ten, kto je zajmuje, a zatem jeżeli pomieszczenie jest wynajęte, to odpowiedzialność ta ciąży na najemcy, a nie na wynajmującym je właścicieli.

Za szkodę, wyrządzoną przez zawalenie się budynku lub oberwanie się części budynku, albo innego urządzenia, odpowiada posiadacz, chyba by udowodnił, że wypadek nie nastąpił skutkiem braku utrzymania budynku w należytym stanie, ani skutkiem wady w jego budowie. Sąd Najwyższy wyjaśnił, że posiadanie w rozumieniu wspomnianego przepisu należy rozumieć w technicznym znaczeniu prawa rzeczowego. Okoliczność, że osobą poszkodowaną wskutek zawalenia się budynku był przedsiębiorca, który prowadził roboty przy jego budowie, sama przez się nie wyłącza odpowiedzialności posiadacza budynku za skutki zaszłego nieszczęśliwego wypadku. (Orz. S. N. 28. X. 1936. C. I 1352/36).

Częściowa zmiana skarbowych przepisów egzekucyjnych.

Ogłoszona została nowela do rozporządzenia Rady Ministrów o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych.

Zmiany, które w stosunku do obecnie obowiązujących przepisów wprowadza nowela, polegają m. in. na rozszerzeniu kompetencji urzędów skarbowych również na niektóre należności egzekwowane dotychczas poza władzami skarbowymi, nałożeniu na wierzycieli obowiązku doręczania upomnień przed oddaniem aparatowi skarbowemu należności do egzekucji, wprowadzeniu instytucji wierzycieli zastępczych oraz na obniżeniu opłat za czynności egzekucyjne od należności mniejszych a podwyższeniu tych opłat od należności większych.

Upomnienia egzekucyjne będą więc odład doręczane nie jak dotychczas przez urzędy skarbowe, lecz przez instytucje na rzecz których dana należność przypada. Termin upomnienia będzie 14-dniowy. Za upomnienie takie ustalone zostały opłaty mniej zróżniczkowane niż poprzednio obowiązujące i znacznie obniżone w odniesieniu do należności nie przekraczających 200 zł. Przy należnościach wyższych od 200 zł opłaty zostały podwyższone. Najmniejsza opłata za upomnienie wynosi obecnie 25 gr a najwyższa (od sumy powyżej 5000 zł) 20 zł, poprzednio zaś opłaty te wynosiły odpowiednio zł 1,50 i 10 zł.

Również opłaty za wszelkie inne czynności egzekucyjne od należności powyżej 200 zł uległy poważnejwyżce wynoszącej od 20—25%. Przy opłatach za przeprowadzenie licytacji zwykła jest jeszcze poważniejsza. Natomiast w wypadkach gdy ściąganie należności wymagać będzie kilkakrotnego zajęcia ruchomości lub też zajęcia wierzytelności pieniężnych czy innych praw majątkowych, to opłatę za zajęcie pobierać się będzie raz jeden, czyli, że znosi się osobne dopłaty za dokonanie paru zajęć.

Nowe rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lipca r.b.

Przeznaczenie budynku a ulgi w podatku dochodowym z tytułu nowowznoszonych budowli.

Przepisy o ulgach dla nowowznoszonych budowli przewidują daleko idące ulgi w podatku dochodowym dla budynków z przeznaczenia mieszkalnych. Wyłonił się spór, czy z ulg tych korzysta budynek, projektowany jako mieszkalny a następnie w trakcie budowy przystosowany dla użytku biurowego.

Konkretną taką sprawę rozpatrywał ostatnio Najwyższy Trybunał Administracyjny.

Pewien właściciel nieruchomości w Łucku budował w 1926 r. dom jednopiętrowy, przeznaczony według planu na cele mieszkalne i w czasie, gdy budowała ta znajdowała się w stanie surowym (będąc już pokrytą dachem), zawarł on umowę notarialną z Dyrekcją Poczty i Telegrafów w Lublinie o do wdzierżawienia i dalszej zabudowy swojej posesji. Jak wynika z tej umowy zobowiązał się on w szczególności nadbudować drugie piętro w powyższym domu i w ogóle dostosować całość posesji pod względem budowlanym do potrzeb Urzędu Poczto-Telegraficznego — w sposób ustalony w wymienionej umowie. Kwestią sporną było, czy uważać adaptację względnie zmiany budowlane, dokonane na skutek umowy z pocztą, za nie pozbawiające budynku cech budynku, przeznaczonego na cele mieszkalne.

Najwyższy Trybunał Administracyjny stanął na stanowisku, iż budynek stracił cechy mieszkalne. Wprawdzie samo czasowe użytkowanie budynku na urząd nie przesądza jeszcze o jego charakterze jako budynku mieszkalnego, ale w danym wypadku zachodzi inna jeszcze okoliczność — techniczno-budowlanego dostosowania budynku do użytkowania przez urząd — i to już z góry w trakcie jego budowy.

W szczególności według tejże umowy, względnie przewidzianego w niej planu, budynek został zaopatrzonej m. in. w hale dla publiczności, żelazobetonowe pomieszczenia magazynów pocztowych i skarbców, specjalnie skonstruowane rozmównice celkowe, urządzenia zabezpieczające przed włamaniem (jak żelazne drzwi, kraty, rolety).

Sama okoliczność, iż budynek (wzgl. jego część) nadaje się do zamieszkania, jest obojętna z punktu widzenia budynku, „przeznaczonego na cele mieszkalne” — albowiem w zasadzie, zależnie od okoliczności, każdy budynek może nadawać się na mieszkania, podczas gdy wgsensu § 32 rozporządzenia z 3 listopada 1927 r. wyżej przytoczone pojęcie ma określić pewną poszczególną kategorię budynków.

Nie ma też dla sprawy znaczenia okoliczność, że drugie piętro domu obejmuje m. in. „mieszkanie, zajęte przez Dyrektora Urzędu Poczto-Telegraficznego w Łucku”.

Warunek przeznaczenia budynku na cele mieszkalne (jako warunek ulg podatkowych) musi podlegać ocenie według momentu powstania prawa do tych ulg, czyli według momentu ukończenia budowy.

Rozkładanie na raty i odraczanie zaległości podatkowych.

Na mocy przepisów ostatniego rozporządzenia wykonawczego do Ordynacji Podatkowej Izba Skarbowa może rozkładać na raty spłatę należności podatkowych i grzywien do kwoty 100 tys. złotych bez ograniczenia czasu, do kwoty zaś 250 tys. zł na okres czasu nieprzekraczający trzech lat, oraz odraczać należności podatkowe i grzywiny do kwoty 250 tys. zł na okres czasu nieprzekraczający 12 miesięcy.

Niezależnie od tego Izba Skarbowa ma prawo umarzać poszczególnym płatnikom w ciągu tego samego o-

SKŁAD
MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH

ROSICKI, KAWECKI i S^{KA}

w ŁÓDZI

przeniesiony na ul. Sienkiewicza 107, tel. 107-70

POLECAJĄ:

*Cement „Wiek”, wapno, gips, trzcinę, smołę,
tekturę smołowcową, cegłę i mączkę szamotową.
Izolacja ścian i rur.*

kresu budżetowego zaległości w podatkach i grzywnach do kwoty 25 tys. zł, oraz narosłe odsetki — bez względu na ich wysokość.

Urząd Skarbowy ma prawo rozkładać na raty spłatę należności podatkowych i grzywien do kwoty 25 tys. zł — na okres czasu nieprzekraczający dwóch lat, do kwoty zaś 50 tys. zł najwyżej na 1 rok.

Odraczanie płatności podatkowych przez urzędy skarbowe może nastąpić do wysokości 50 tys. zł i to najwyżej na przeciąg 6.ciu miesięcy.

Poza tym urzędy skarbowe uprawnione są do umarzania poszczególnym płatnikom w ciągu tego samego okresu budżetowego: zaległości w podatkach i grzywnach do kwoty 500 zł, oraz odsetek do tej samej wysokości 500 zł.

Statystyka przedsiębiorstw miejskich w Polsce.

„Wiadomości Statystyczne” z ub. miesiąca przynoszą ciekawe dane co do ilości i charakteru czynnych przedsiębiorstw komunalnych w Polsce.

Według ogłoszonych w wymienionym wydawnictwie danych większość gmin miejskich posiada w chwili obecnej własne rzeźnie, których liczba wynosi 511 na 604 miast. Opłaty pobierane za korzystanie z rzeźni są dla samorządu poważnym źródłem dochodowym. W roku 1935/36 wpływy brutto z tego tytułu wyniosły około 30 milionów zł.

Drugie miejsce co do ilości, ale pierwsze jeśli chodzi o dochodowość zajmują pośród przedsiębiorstw miejskich elekrownie. Własne zakłady elektryczne posiada 278 miast. Wysokość ich rocznych wpływów wynosi ponad 75 mil. zł, poza tym powiatowe związki samorządowe mają w swojej dyspozycji 10 zakładów elektrycznych.

96 miast posiada własne gazownie, są one jednak skoncentrowane przeważnie w województwach poznańskim, pomorskim i śląskim. Roczna wartość produkcji wszystkich gazowni miejskich oceniana jest na 47 milionów zł.

Gorzej przedstawia się zaopatrzenie naszych miast w wodociągi. Przedsiębiorstw wodociągowych mamy 99, jednak rozmieszczenie ich jest bardzo nierównomierne. Własne wodociągi w miastach, liczących powyżej 20.000 mieszkańców, znajdują się prawie wyłącznie w województwach zachodnich. W województwach centralnych i wschodnich tylko 26 miast posiada wodociągi miejskie. Urządzeniami kanalizacyjnymi dysponuje wszystkiego 37 miast.

Obróty roczne komunalnych przedsiębiorstw wodociągowych i kanalizacyjnych wynoszą 57 milionów zł.

Przedsiębiorstwa komunikacyjne, tramwaje i auto-

busy spotykamy tylko w większych 10 miastach. Ponadto trzy powiatowe związki samorządowe i 1 miasto posiada własne linie autobusowe, a 12 powiatowych związków samorządowych — kolejki dojazdowe. Obroty roczne przedsiębiorstw komunikacyjnych sięgają również poważnej sumy 57 milionów zł, jednak 80% tej sumy stanowią obroty tramwajów i autobusów m. st. Warszawy.

Inne typy przedsiębiorstw, jak cegielnie, apteki, młyny, tartaki itp., nie posiadające praw wyłączności, spotyka się w gospodarce komunalnej tylko sporadycznie.

Sprawozdanie Komitetu Pomocy Zimowej.

Łódzki Komitet Pomocy Zimowej rozpoczął swą działalność 1-go listopada 1936 r. a zakończył 15-go maja r.b. Ze sprawozdania dowiadujemy się, że ogólna suma świadczeń, zebranych przez Wojewódzki Komitet osiągnęła kwotę zł 1.647.387, przy czym od lokali wpłacono zł 102.413, od świadczeń handlowych zł 209.293, od obrotu zł 656.321, od dochodów właścicieli nieruchomości, wolne zawody itp) zł 125.019, od uposażeń służbowych zł 549.753.

W okresie sprawozdawczym zgłosiło się o pomoc 13.496 rodzin. Po skontrolowaniu zakwalifikowano 8453 rodziny. Przeciętnie korzystało z bezpośredniej pomocy Komitetu 5200 rodzin w stosunku miesięcznym. Doliczwszy do tego 5000 rodzin miesięcznie, którym Fundusz Pracy udzielał pomocy doraźnej na rachunek Miejskiego Komitetu, otrzymamy liczbę 10.200 rodzin (około 50.000 osób) korzystających z pomocy Komitetu w okresie ubiegłej zimy. Pomoc składała się z obiadów, wydawanych w 11-stu kuchniach, paczek żywnościowych, węgla, kartofli, odzieży, porad lekarskich itp.

Obiadów wydano 1.891.911 porcji; paczek żywnościowych (razem z Funduszem Pracy) 36.900; Cukru 10.703 kg; mieszanek kawowo-cukrowej 14.377 kg; ziemniaków rozdano 290.480 kg; węgla 2.334.625 kg; drzewa 3.370 kg; odzieży 1.725 sztuk; bielizny 1.583; obuwia 1.421 par; lkanin 430 m.

Koszt pomocy udzielonej bezpośrednio przez Miejski Komitet oraz Fundusz Pracy na rachunek Komitetu wyniósł zł 1.370.550,—.

Charakterystyczne jest, że wśród wyżej wymienionych świadczeń brak pozycji na opłacenie komornego za bezrobotnych.

Jak zwykle, tak i w tym wypadku okazuje się, że właściciele nieruchomości ponieśli największe ciężary na pomoc zimową, gdyż oprócz przypadających na nich świadczeń w gotówce i w naturze, do których pociągnięci zostali także inni mieszkańcy naszego miasta, zmuszeni są udzielać bezpłatnych mieszkań bezrobotnym, nie otrzymując za to żadnej rekompensaty. Mieszkanie należy przecież do pierwszych potrzeb człowieka, zdawałoby się więc, że konieczne za zapewnienie dachu nad głową wydatki winny być także uwzględniane przy udzielaniu pomocy. Niestety, jak widzimy, Komitet w ogóle tego nie wziął pod uwagę.

Komunikat.

Smola.

Smola.

Podajemy do wiadomości, że członkowie naszego Stowarzyszenia mogą otrzymać w **GAZOWNI MIEJSKIEJ**

smołę po niższej cenie.

W związku z powyższym prosimy PP. Członków o zgłaszanie się do naszego biura, celem otrzymania kwitów do gazowni.

CENTRALNE STOWARZYSZENIE

WŁAŚC. NIERUCHOMOŚCI M. ŁÓDZI

i WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO W ŁÓDZI

ul. Piotrkowska Nr. 46.

Informacje i wiadomości bieżące.

Podatek od nieruchomości za I-sze półrocze 1937 r.

Do końca czerwca t. j. do 30 b. m. należy uiszczyć podatek od nieruchomości za I półrocze 1937 r. Po tym terminie należność może być ściągana w drodze egzekucyjnej z doliczeniem odsetek za odroczenie.

Zmiana statutu Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi.

W Dzienniku Ustaw Nr 41 ogłoszone zostało rozporządzenie w sprawie zmian w statucie Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi, dotyczących organizacji i zakresu działania władz Towarzystwa.

Nowy statut wprowadza instytucję reprezentantów, istniejącą w innych towarzystwach kredytowych od wielu lat, lecz dotychczas na naszym terenie nieznaną. Wybory reprezentantów odbywać się będą okręgami według podziału, ustalonego w tymże rozporządzeniu. Nowością jest też ograniczenie w prawach wyborczych czynnym, a szczególnie biernym, członków Towarzystwa, zalegających z opłatą należnych rat Towarzystwa.

Do bliższego omówienia tej doniosłej dla łódzkiej własności nieruchomości kwestii powrócimy jeszcze w sposób bardziej szczegółowy.

Opłaty za korzystanie z chodników miejskich przy remontach.

W związku z opłatami miejskimi za korzystanie z chodników, zajętych na rusztowania przy wykonywaniu remontów, informujemy nas z Zarządu Miejskiego, że w wypadku odświeżania fasady na skutek zarządzeń remontowych Inspekcji Budowlanej, opłaty te nie będą wymierzone, o ile do remontu użyte będą zwykłe rusztowania, natomiast od zamkniętych parkanów będą pobierane normalne opłaty.

Bezpylna wywózka śmieci.

Jak się dowiadujemy, wóz na śmieci z wyspem, przystosowanym do bezpylnej wywozu śmieci, został całkowicie już wykonany i pojawił się na ulicach naszego miasta. Będzie on przede wszystkim wypróbowany w ciągu paru dni na osiedlu im. Montwilla-Mireckiego, gdzie system śmietnie metalowych jest już wprowadzony od dłuższego czasu. W związku z tym można oczekiwać już od 1 lipca r. b. wprowadzenia racjonalnego wywozu śmieci.

Uiszczanie zaległości podatkowych papierami wartościowymi.

Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że umorzenie w całości lub w części odsetek od zaległości podatkowych nie pozbawia płatnika prawa uiszczenia tych zaległości papierami wartościowymi w granicach, określonych rozporządzeniem z dnia 18 marca r.b. w tym przedmiocie.

Zawiadomienia o zmianach zaszłych w osobach lokatorów.

Na mocy przepisów Ordynacji Podatkowej właściciele domów mieszkalnych winni są o zmianach zaszłych w osobach najemców, podlegających obowiązkowi podatkowemu, zawiadomić właściwy Urząd Skarbowy w ciągu 30 dni po zaszłej zmianie, dla celów właściwego wymiaru podatku od lokali.

Nieprzestrzeganie tego obowiązku pociąga za sobą odpowiedzialność karną.

Tydzień Morza w Łodzi.

Z okazji tegorocznego obchodu „Tygodnia Morza“ łódzki Komitet „Ligi Morskiej i Kolonialnej“ zamierza urządzić zbiórki od mieszkańców m. Łodzi na listę ofiar za pośrednictwem właścicieli nieruchomości.

W związku z tym Liga Morska i Kolonialna zwraca się z apelem do właścicieli nieruchomości, aby rozłożyli opiekę i nadzór nad wzmiankowanymi listami i poparli powyższą akcję, czym zaznaczą swe obywatelskie ustosunkowanie się do sprawy.

Zajęte ruchomości mają pozostać pod nadzorem zobowiązanego.

W postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych zdarzały się wypadki, że sekwestratorzy przy dokonywaniu zajęcia ruchomości polecali zwozić je natychmiast do składnicy skarbowej bądź powierzali dozór nad nimi osobom trzecim.

W związku z tym Ministerstwo Skarbu ostatnio wyjaśniło, że w myśl obowiązujących przepisów regulują jest pozostawianie zajętych ruchomości na miejscu i oddanie ich pod dozór płatnikowi lub osobie, u której zostały zajęte. Pozbawienie płatnika dozoru zajętych u niego ruchomości może nastąpić jedynie z ważnych przyczyn, a zwłaszcza w razie odmowy przyjęcia dozoru, bądź uzasadnionej obawy usunięcia lub uszkodzenia zajętego przedmiotu, zaś odmienne postępowanie należy uważać za nieprawidłowe.

Stwierdzenie dalszych nieprawidłowości w tym kierunku spowoduje pociągnięcie do odpowiedzialności winnych sekwestratorów skarbowych.

Firma H. Zand i Wajnsztok, skład tapet.

Dnia 11 maja r. b. został otwarty przy ul. Piotrkowskiej 64, w nowocześnie urządzonym lokalu, skład tapet p. f. H. Zand i I. Wajnsztok. Nowa firma prowadzona jest na wzór największych tego rodzaju przedsiębiorstw, i posiada wielki wybór tapet od najskromniejszych do najwykwintniejszych. Kierownictwo firmy spoczywa w rękach wybitnych fachowców, właścicieli pp. Zanda i Wajnsztoka, pracowników firmy A. Działoszyński i innych większych firm lokalnych, co jest gwarancją, że nowa firma osiągnie odpowiednio wysoki poziom, i zdobędzie uznanie klienteli. Na żądanie firma wysyła bogato zaopatrzoną kolekcję.

Z naszej strony polecamy powyższą firmę wszystkim naszym członkom i czytelnikom.

OGŁOSZENIE.

Zarząd Miejski w myśl art. 25 i 51 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. nr 23, poz. 202) w brzmieniu zmienionym ustawą z dnia 14 lipca 1936 roku (Dz. U. R. P. nr 56, poz. 405) podaje do publicznej wiadomości, iż sporządzając na podstawie art. 21 omawianego rozporządzenia szczegółowy plan zabudowania dla części miasta, zawartej pomiędzy ul. 11-go Listopada, Pomorską i granicami miasta: wschodnią, południową i zachodnią, zamierza dokonać w odniesieniu do tego obszaru zmian w ogólnym planie zabudowania m. Łodzi, zatwierdzonym przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w dniu 28 marca 1935 roku za nr BO-34-1-61.

W związku z powyższym interesowani mogą zaznajamiać się z projektem danego planu w Oddziale Regulacji Miasta, Plac Wolności 14, pokój nr 47, w okresie od dnia 1 lipca 1937 roku do dnia 31 lipca 1937 roku w godzinach od 10 do 12-tej z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych, w okresie zaś od dnia 2 sierpnia 1937 roku do dnia 30 sierpnia 1937 roku mogą zgłaszać wnioski do Zarządu Miejskiego w sprawie tego planu.

Łódź, dnia 19 czerwca 1937 roku.

Tymczasowy Prezydent Miasta
(—) M. Godlewski.

W kraju i poza krajem.

Ogrzewanie centralne przez promieniowanie na zachodzie.

W Europie Zachodniej wprowadza się ostatnio nowy system ogrzewania mieszkań przez promieniowanie za pomocą przewodów, umieszczanych w ścianach, sufitych lub podłogach, zamiast grzejników, ustawianych w poszczególnych pokojach.

Techniczne rozwiązanie ogrzewania przez promieniowanie polega na wmontowaniu przeważnie na dolnej powierzchni stropów t. j. w sufitych sieci rur z krążącą w nich ciepłą wodą. Zostają one zabetonowane, a następnie pokryte specjalną wyprawą odporną na działanie ciepła t. j. nie pękającą, nie żółknącą ani nie luszczącą się pod jego wpływem. Pozostałe elementy instalacji zasadniczo nie różnią się od zwykłego ogrzewania centralnego. Zasada takiego systemu ogrzewania jest posługiwanie się płaszczyznami grzejnymi o łagodnej temperaturze, natomiast o dużej powierzchni.

Płaszczyzny grzejne wysyłają promienie ciepłe, które nagrzewają ściany, podłogi, meble itp., nie rozgrzewając jednak powietrza, które nagrzewa się dopiero pośrednio przez kontakt z wymienionymi przedmiotami. W ten sposób uzyskuje się bardzo równomierną temperaturę i unika się krącenia kurzu.

Czarne listy niewypłacalnych lokatorów w Austrii.

Stowarzyszenia właścicieli nieruchomości w Austrii rozpoczęły od pewnego czasu prowadzenie ewidencji niewypłacalnych lokatorów, umieszczając ich, według informacji członków, na specjalnej t. zw. czarnej liście. Lista ta oddaje znaczne przysługi stowarzyszonym, umożliwiając im unikanie oddawania swych lokali najemcom, którzy przez złośliwe uchylanie się od płacenia komornego narazili na straty właścicieli domów, w których poprzednio mieszkali.

W swoim czasie wystąpiliśmy również z inicjatywą prowadzenia w łódzkich stowarzyszeniach właścicieli nieruchomości czarnej listy nieplacących lokatorów, jednakże akcja ta z niezrozumiałych powodów nie spotkała się z należyтым poparciem ze strony członków Stowarzyszeń, a przecież byłoby to ogromne ułatwienie w zarządzaniu nieruchomością.

Budownictwo mieszkaniowe w Berlinie w 1936 roku.

Ogólna liczba nowopowstałych w roku 1936 w Berlinie mieszkań w nowych budowlach, nadbudowach i przebudowach wynosi 19.804. Całkowicie nowych domów ukończono w tym okresie 6592, w tym 4159 t. j. 63,1% domów jednorodzinnych. W porównaniu z poprzednim rokiem liczba domów jednorodzinnych i dwurodzinnych spadła, natomiast zwiększyła się ilość nowozbudowanych domów o większych mieszkaniach od 5 do 13 pokoi z kuchnią.

Większość nowowzniesionych domów wykonana została przez prywatnych właścicieli, jednakże do wzmocnienia ruchu budowlanego w ubiegłym roku przyczyniło się przede wszystkim budownictwo społeczne.

Otwarcie nowego domu bankowego.

Przy ul. Narutowicza 1 otwarty został Dom Bankowy pod własną firmą S. Kassman. W zakres działalności nowo utworzonego domu bankowego wchodzić będzie kupno i sprzedaż papierów wartościowych oraz inkaso weksli. Wieloletnie doświadczenie oraz gruntowna znajomość zawodu dają gwarancję spełniania powierzonych zleceń ku zupełnemu zadowoleniu klienteli.

Składki ogniowe należy wpłacać w terminie.

Zdarzył się ostatnio wypadek pożaru w nieruchomości jednego z członków Stowarzyszenia Właścicieli Nieruchomości w Łodzi. Ponieważ zalegał on od dłuższego czasu ze składkami za ubezpieczenie, Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń Wzajemnych służy w myśl obowiązujących przepisów prawo rozłożenia odszkodowania na raty na dłuższy okres czasu z jednoczesnym potrąceniem 10% przyznanej kwoty odszkodowania pogorzelcowego.

Stowarzyszenie właścicieli nieruchomości czyni starania w P.Z.U.W. o załatwienie tej sprawy i spodziewa się w tym wypadku pomyślnego wyniku. Jednakże ostrzegamy wszystkich PP. właścicieli nieruchomości przed grozącymi konsekwencjami, jakie się mogą każdemu przytrafić, jeżeli składki za ubezpieczenie ogniowe nie będą opłacane w terminie.

Projekt prawa małżeńskiego majątkowego w Komisji Kodyfikacyjnej.

W Komisji Kodyfikacyjnej opracowywany jest obecnie projekt prawa małżeńskiego majątkowego. Z ostatniego sprawozdania z prac Komisji wynika, że projekt ten opierać się będzie na zasadach uznania równego obowiązku małżonków współdziałania dla dobra rodziny i podporządkowania interesu osobistego interesowi rodzinnemu.

Dla ochrony rodziny przewiduje się ustanowienie zakazu zbywania i oddawania w zastaw przedmiotów pierwszej potrzeby, przeznaczonych do wspólnego użytku małżonków lub ich dziecka oraz ustanowienie szczególnej kategorii niezbywalnego majątku zapasowego, nie podlegającego egzekucji, przeznaczonego na zabezpieczenie rodziny w przypadku, gdyby małżonkowie nie mieli innych środków na utrzymanie rodziny.

Poza tym, w celu ochrony wierzycieli przed nadużyciem szczególnych uprawnień wspólnoty małżeńskiej, projektuje się ustanowienie organizacji jawności małżeńskich stosunków majątkowych oraz solidarną odpowiedzialność małżonków wobec wierzycieli za zobowiązania, zaciągnięte przez każdego z nich z powodu zwykłych spraw wspólnego gospodarstwa oraz wychowania dzieci.

W sprawie podatku od lokali.

Na mocy obowiązujących przepisów o podatku lokalowym pomieszczenia lub ich części, zajęte przez zakłady przemysłowe, wolne są od tego podatku.

W myśl wyjaśnień Ministertwa Skarbu z przysługującego zwolnienia korzystają nie tylko lokale, zajmowane przez zakłady przemysłowe, lecz także i te części tych lokali, które są specjalnie przeznaczone na sprzedaż produktów własnego wyrobu. Zwolnienia te przysługują także wówczas, gdy pomieszczenia, przeznaczone na sprzedaż produktów własnego wyrobu, znajdują się poza zakładem przemysłowym, lecz na terenie tej samej nieruchomości.

O podlewanie drzew ulicznych wodą

Ubiegła beznieźna zima i panująca od szeregu tygodni susza, wpływają niezwykle ujemnie na stan drzew ulicznych.

W związku z tym nasuwa się konieczność silnego podlewania tych drzew, a Wydział Plantacji Zarządu

SKŁAD SZYB

A. GOLDMAN, ŁÓDŹ

PIŁSUDSKIEGO 28, TEL. 237-51

Poleca:

Szkło okienne, inspektowe, wystawowe, matowe, ornamentowe i t.d.

HURT — DETAL

Miejskiego nie jest w stanie zmobilizować dostatecznej ilości obsługi roboczej i technicznej. Z uwagi na to Zarząd Miejski zwraca się z apelem do Stowarzyszenia Właścicieli Nieruchomości o wezwanie swych członków, by wydali oni polecenie dozorcóm domów, aby ci przed swoimi posesjami w okresie suszy podlewali drzewa i pasy trawnikowe obficie wodą.

Prosimy PP. Właścicieli Nieruchomości o zastosowanie się do powyższego wezwania.

Badanie wody w Łodzi.

Ze względów sanitarnych przeprowadzane jest na terenie m. Łodzi systematyczne badanie studzien. Ocena wody w tych studniach dokonywana jest na podstawie badania technicznego studzien oraz badania wody pod względem chemicznym i bakteriologicznym. W roku 1936 dokonano badań technicznych 255, bakteriologicznych 184, chemicznych 300. Na 439 zbadanych studzien, 285 studzien zawiera wodę dobrą, 78 — wodę zdatną po przegotowaniu, 61 — wodę niezdatną i 16 — wodę niebezpieczną. Studnie, w których woda uznana została za niebezpieczną, zostały opieczetowane.

Spośród 29 studzien miejskich woda w 27 jest dobra, w 2-ch zaś nie nadaje się do picia.

P. Z. U. W. również ubezpiecza od odpowiedzialności cywilnej.

Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych jest najstarszą i jednocześnie największą instytucją ubezpieczeniową w Polsce.

Obok głównego swego zadania — przymusowego ubezpieczenia budowli mieszkalnych od ognia — Zakład prowadzi ponadto inne działy ubezpieczeń, oparte na dobrowolnych umowach jak ubezpieczenia od ognia, kradzieży, odpowiedzialności cywilnej, następstw nieszczęśliwych wypadków i ubezp. samochodów.

P.Z.U.W. został powołany specjalnie w interesie dobra publicznego i nie pracuje dla osiągnięcia zysków, a wszelkie nadwyżki osiągane ze swej działalności ubezpieczeniowej poświęca na tak poważne cele społeczne jak subsydia i pożyczki dla straży ogniowej, pomoc dla samorządów na obronę przeciwpożarową, na budownictwo ogniotrwałe, pożyczki dla pogorzelców itp.

Właściciele nieruchomości powinni zainteresować specjalny dział ubezpieczeń od odpowiedzialności cywilnej.

Na podstawie umowy ubezpieczeń P. Z. U. W. zaspakaja nie tylko uzasadnione pretensje, wniesione przez osoby trzecie przeciwko ubezpieczonemu, ale udziela także obrony przed roszczeniami nieuzasadnionymi, jak również udziela obrony prawnej w procesach karnych, które mogłyby dać podstawę do roszczeń prawno-cywilnych, objętych ubezpieczeniem.

Właściciele nieruchomości często narażeni są na odpowiedzialność materialną za szereg wypadków, jakie zdarzyć się mogą na terenie posiadanej nieruchomości. Do takich należą: wypadki wskutek oderwania się tynku, rynny, części żelaznych balkonów, sztukaterii itp., wypadki powstałe wskutek złego oświetlenia klatki schodowej, wskutek wystających żelaznych części schodów, uszkodzeń w schodach, w bramie, na dziedzińcu itp., podczas remontów oraz cały szereg innych nieprzewidzianych zdarzeń, za które prawo czyni odpowiedzialnym właściciela nieruchomości.

Ubezpieczenia od odp. cywilnej są w P.Z.U.W. niedrogie a likwidacja szkód odbywa się szybko i sprawiedliwie.

DOM BANKOWY

S. KASSMAN

Narutowicza 1 :: Telefon 133-71

Załatwia wszelkie czynności bankowe

BILANS NETTO KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI m. ŁODZI

w dniu 31 grudnia 1936 roku.

STAN CZYNNY:

1. Kasa i sumy do dyspozycji	zł 1.198.741.41
2. Kupony	21.709.81
3. Papiery wartościowe własne	628.600.13
4. Akcja kredytowa:	
a) skup weksli i pożyczki na weksle	zł 3.058.292.48
b) pożyczki pod zastaw papierów	
wartościowych	652.840.95
c) inne udzielone kredyty	977.827.52
5. Weksle protestowane	67.898.51
6. Różni dłużnicy	65.662.59
7. Ruchomości	40.448.52
8. Nieruchomości	428.412.35
	zł 7.140.434.27
1. Inkaso	343.164.17
2. Depozyty zabezpieczające	4.773.538.93
	zł 12.257.137.37

STAN BIERNY:

1. Kapitał zakładowy	zł 100.000.—
2. Fundusz amortyzacji nieruchomości	4.284.12
3. Wkłady oszczędnościowe i inne lokaty	6.829.727.42
4. Zobowiązania inkasowe	65.167.33
5. Różni wierzyciele	44.407.55
6. Przekazy na banki	8.041.68
7. Redyskonto weksli (kredyt rzemieślniczy)	60.185.—
8. Nadwyżka za rok sprawozdawczy	28.621.17
	zł 7.140.434.27
1. Różni za inkaso	343.164.17
2. Różni za depozyty	4.773.538.93
	zł 12.257.137.37

RACHUNEK STRAT i ZYSKÓW

za rok 1936

1. Odsetki i prowizje wypłacone i dopisane	zł 284.498.42
2. Koszty administracyjne, amortyzacja i inne wydatki	228.453.51
3. Nadwyżka	28.621.17
	zł 541.573.10

1. Odsetki i prowizje pobrane i dopisane i inne wpływy	541.573.10
	zł 541.573.10

Kierownik buchalterii:

(—) F. Koźmiński

Komisja Rewizyjna:

(—) St. Waligórski
 (—) M. Wadowski
 (—) J. Smarzyński
 (—) F. Janowski
 (—) C. Borystawski

Dyrekcja:

(—) Z. Chudzyński
 Dyr. Zarządzający
 (—) J. Janicki
 Zast. Dyr. Zarządz.
 (—) L. Saniewski
 Członek Dyrekcji

BILANS BRUTTO KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI m. ŁODZI

w dniu 31 maja 1937 roku

STAN CZYNNY:

1. Kasa i sumy do dyspozycji	zł 642.735.53
2. Papiery wartość. własne	630.250.13
3. Akcja kredytowa:	
a) skup weksli i pożyczki na weksle	5.409.895.99
b) pożyczki pod zastaw papierów	
wartościowych	739.996.24
c) inne udzielone kredyty	971.978.03
4. Weksle protestowane	75.429.50
5. Różni dłużnicy	65.249.03
6. Ruchomości	47.662.47
7. Nieruchomości	428.412.35
8. Wydatki administracyjne	120.342.27
	9.131.951.54
1. Inkaso	386.422.87
2. Depozyty zabezpieczające	5.393.265.04
	14.911.639.45

STAN BIERNY:

1. Kapitał własny	104.284.12
2. Wkłady oszczędnościowe i inne lokaty	8.452.777.09
3. Zobowiązania inkasowe	62.146.64
4. Różni wierzyciele	45.540.81
5. Przekazy na banki	8.652.12
6. Redyskonto weksli	125.180.—
7. Procenty i prowizje i dochód z nieruchomości	304.749.59
8. Zysk z lat ubiegłych	28.621.17
	9.131.951.54
1. Różni za inkaso	386.422.87
2. Różni za depozyty	5.393.265.04
	14.911.639.45

Kierownik buchalterii:

(—) F. Koźmiński

(—) Z. Chudzyński
 Dyrektor Zarządzający
 (—) J. Janicki
 Zastępca Dyr. Zarządz.
 (—) L. Saniewski
 Członek Dyrekcji

KONCESJONOWANE BIURO TECHNICZNO-INSTALACYJNE

A. MATUSIAK, ŁÓDŹ

BIURO

WARSZTATY

Kilińskiego 60, tel. 181-36

Rok zał. 1896

Kilińskiego 85, tel. 185-54

KANALIZACJE . WODOCIĄGI . OGRZEWANIA

Pompy tłokowe, membranowe, odśrodkowe
 Przekładnie studziennie, ręczne, motorowe stale na składzie
 Kotły . Zbiorniki . Hydrofony . Odzielacze

Projekty, plany i kosztorysy

Czytajcie „Łódzki Głos Obywatelski”

SKŁAD SZKŁA TAFLOWEGO

S. Fajner • Łódź

ul. Zgierska 28 // Tel. 185-98

Firma egzystuje od 1906 roku

WYŁĄCZNOŚĆ

DIAMENTÓW ZAGRANICZNYCH

Koncesjonowane przedsiębiorstwo robót brukarskich ziemnych, betonowych, terrazzowych, asfaltowych i xylolitowych

W. H. MATZ ŁÓDŹ, ul. Nawrot 42 :: Telefon 229-87

wykonuje: roboty ziemne, brukarskie, z kamienia polnego jak i granitu, — bramy, podwórza, sale fabryczne i t. d. z betonu, stal-betonu, beton amerykański i t. p. • Jednolite podłogi Xylolitowe (przeciw grzybowi) jako też estrich pod klepkę. Stopnie terrazzowe z marmurku krajowego lub zagranicznego, jak i zwykłe betonowe. Odwodnienia fundamentów i piwnic. • Uszczelnienie przeciw wodzie ścian jak i całych budynków. **Dostarcza:** rury cementowe od 10—120 cm (i), płyty cementowe 50 x 50 cm. Słupy parkanowe, kanalki jak i całkowite urządzenia do filtrów oraz wszelkie wyroby betonowe.

PRZEDSIĘBIORSTWO STUDNIARSKIE

JÓZEF KUDRA

Łódź, ul. Rzgowska Nr. 74

buduje studnie wszelkiego rodzaju z własnych i powierzonych materiałów. Uskutecznia szybko reperacje.

Ceny możliwie przystępne. — Robota solidna.

PRZEDSIĘBIORSTWO ROBÓT CIESIELSKICH
STANISŁAW GRYGLEWSKI

ŁÓDŹ, ULICA BRZEZIŃSKA 103, TELEFON 262-66

WYKONYWA

wszelkie roboty w zakres ciesielstwa wchodzące z własnego i powierzzonego materiału. Na zamówienia budowa domków drewnianych. Materiały na składzie.

Kosztorysy i plany na żądanie.

ASENIZACJA SAMOCHODOWA

(Przedsiębiorstwo asenizacyjne) wł. LIBERMAN

Łódź, biuro i garaże: ul. Magistracka Nr. 34

Telefon 232-17

Czyszczenie filtrów, wywózka z dołów biologicznych i kloacnych.

CENY KONKURENCYJNE

PRZEDSIĘBIORSTWO WIERTNICZE

Józef Barski

Łódź, ul. Żeromskiego Nr. 77 :: Telefon Nr. 219-86

WYKONYWA:

Głębokie wiercenia. // Studnie artezyjskie.
Poszukiwanie minerałów. // Wiercenia próbne.

Składy drzewa budowlanego i stolarskiego

BCIA R O Z N E R • Ł Ó D Ź

Ul. Lipowa 59, telefon 129-03 :: Oddział ul. Franciszkańska 16, telefon 131-09

Poleca ze składów w wielkim wyborze:

Wszelkie materiały drzewne, budowlane i stolarskie :: Dykty :: Posadzkę dębową
PRZYJMUJE WSZELKIE ZAMÓWIENIA WYMIAROWE

ŻARÓWKI

„PHOS”

SĄ NAJTAŃSZE I NAJTRWALSZE

WIELKI WYBÓR WIELKOŚCI

3, 5, 10, 15, 25, 30, 40, 60 watt i t. d.

CENY OD 55 GROSZY

Dla właścicieli nieruchomości specjalnie poleca się do numerów i na klatki schodowe 3-i 5-wattowe których inne firmy nie wyrabiają

Informacje w biurze Centr. Stowarzyszenia
Właścicieli Nieruchom., Łódź, Piotrkowska 46

SKŁAD TAPETWIELKI WYBÓR!
CENY NISKIE!**H. ZAND i I. WAJNSZTOK**

Łódź, ul. Piotrkowska 64, tel. 209-14

NA ŻĄDANIE WYSYŁAMY KOLEKCJE

DLA WPP. WŁAŚCICIELI NIERUCHOMOŚCI ODPOWIEDNI RABAT

DO WŁAŚCICIELI NIERUCHOMOŚCI M. ŁÓDZIFABRYKA
TEKTURY
SMOŁOWCOWEJ**„ISKROPOL”**

WŁAŚCICIEL

I. BLINBAUM

Łódź-Chojny, ul. Rzgowska Nr. 126, telefon 187-44

Poleca na dogodnych warunkach papę, smołę, masę
sklejną, pak węglowy, karbolineum i cement**„K A F E L”**

ŁÓDŹ, OGRODOWA 9 :: TEL. 104-71

POLECA W WIELKIM WYBORZE

Najprzedniejsze kafle białe,
kolorowe, przybory piecowe

O R A Z

cegły szamotowe, kafle
ścienne i flisy piekarskie

CENY KONKURENCYJNE!!

CEGIELNIA

OTTO ZILKE

ŁÓDŹ

UL. BRUKOWA Nr 10 — TELEFON Nr 164-75

EGZYSTUJE OD 1908 R.

Największa fabryka żaluzji drewnianych

W. KURC • ŁÓDŹ

Drukarska (dawn. Cymera) 12 :: Telefon 184-76

poleca swoje wyroby w najwyższym gatunku po najniższych cenach

WARSZTATY SAMOCHODOWE

FABRYKA RESORÓW SAMOCHODOWYCH

ALFRED HERMANS, ŁÓDŹ

UL. KILIŃSKIEGO 136/138

TELEFON 184-21 i 211-01

AKCESORIA I CZĘŚCI

STUDNIE WIERCONE I POMPY**ZAKŁAD
STUDNIARSKI**

MIECZYŚLAW

BARSKI JUN.

HYDROTECHNIK

TEL.

212-25

ŁÓDŹ

KILIŃSKIEGO

195.

KATALOGI I KOSZTORYSY BEZPŁATNIE

PRZEDSIĘBIORSTWO ELEKTROTECHNICZNE**Inż. GUSTAW HEINTZ**

Łódź, ul. Piotrkowska Nr. 261 :: Telefon 226-43

Wykonuje: Instalacje światła, siły wysokiego i niskiego
napięcia, sygnalizacji, reklam świetlnych i radia oraz wszelkie
roboty elektro-mechaniczne.**MOTORY**ELEKTRYCZNE WSZELKIEGO RODZAJU
NOWE I UŻYWANE
ELEKTROPOMPY DO STUDNI I FILTRÓW

NAJTAŃSZE ŻMÓŁO — SPRZEDAŻ — KUPNO — ZAMIANA — WYPOŻYCZANIE

WARSZTATY REPERACYJNENaprawa i przewijanie motorów, wykonanie szybkie i solidne wy-
pożyczanie motorów na czas naprawy, na składzie części zapasowe.Instalacje siły i światła. Żarówki oszczędnościowe dla klatek scho-
dowych. Siatki, pewnie zabezpieczające żarówki od kradzieży
Oliwa motorowa.

Inż. REICHER i S-ka, Południowa 28, tel. 210-00

Inżynier

STANISŁAW DIETRICH

KONSERWACJA i REPERACJA

Dźwigów (windy)

ŁÓDŹ, ulica Narutowicza 45 :: Telefon 100-45

ŚLUSARNIA ROBÓT BUDOWLANYCH I KONSTRUKCYJNYCH

Fischer i Rezler

dawn. RYSZARD BUHLE

ŁÓDŹ, Kilińskiego Nr. 163 :: Telefon 205-51

WYKONUJEMY WSZELKIE ROBOTY W ZAKRESIE
ŚLUSARSKIM PO CENACH KONKURENCYJNYCH

SKŁAD MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH, STOLARSKICH I DYKT

J. ROZEN

Łódź, Brzezińska 71

Telefon 265-71

PRZY NOWYCH BUDOWLACH

i PRZERÓBKACH BUDOWLANYCH ZWRACAJ UWAGĘ NA

INSTALACJĘ GAZOWĄ**PRZED ROZPOCZĘCIEM BUDOWLI
ZASIĘGAJ FACHOWEJ PORADY****W GAZOWNI MIEJSKIEJ**

LUB U KONCESJONOWANYCH INSTALATORÓW

**Przedsiębiorstwo robót brukarsko-betonowych i ziemnych
E. Piaskowski i P. Kaczyński**Dostawa kostki granitowej, kamienia
polnego, tłucznia żwiru i piasku

Łódź, ul. Źródłowa № 50. Telefon № 255-77 i 173-33

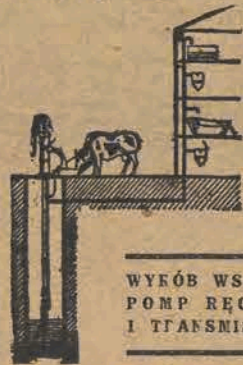
ZAKŁAD STUDNIARSKO-KOTLARSKI**F. RENIK I J. KRAKUS**

ŁÓDŹ, ul. SIKAWSKA Nr. 16 (dom własny)

Wykonuje wszelkie roboty wchodzące
w zakres studniarstwa i kotlarstwa**Ceny przystępne****FABRYKA POMP
ADOLF PREISS**

WŁAŚC. B-CIA PREISS

Łódź, 6-go Sierpnia 13, tel. 141-13

WYKÓB WSZELKICH
POMP RĘCZNYCH
I TRANSMISYJNYCH

HYDROFORY i KANALIZACJA

Skład materiałów drzewnych**„BLOK”**

Sp. z ogr. odp.

Łódź, Rybna 22, tel. 175-46

POLECA W WIELKIM WYBORZE:

DRZEWO
BUDOWLANE
STOLARSKIE
ORAZ DYKTY**PRZEDSIĘBIORSTWO STUDNIARSKIE***Józef Borkert*

WŁ. CEZARY NAJDEK

Łódź, Kilińskiego 238 (dom własny) Tel. 184-17

Budowa studzien artezyjskich i zwyczajnych dla fabryk
i domów prywatnych. Przyjmuje wszelkie reperacje
w mieście i na prowincji.**Przedsiębiorstwo studniarskie****RYSZARD GUSTAW MARKS**

ŁÓDŹ, ulica Ordona Nr. 6

(Przy Pabianickiej Szosie 23)

Wykonuje wszelkie roboty wchodzące w zakres studniarstwa
i reperacji w mieście i poza miastem.**Solidna Robota :: Kosztorysy na żądanie :: Ceny niskie****FABRYKA WYROBÓW METALOWYCH****F. KLAJN SCY**

ŁÓDŹ, ULICA Ceglana 15, TELEFON 113-97

SPEJALNOŚĆ:okucia budowlane i meblowe, wszelkie dodatki do kuchen
oraz do żaluzji drewnianych.**Reklama — to potęga!****SZPITAL EWANGELICKI**

PRZY DOMU MIŁOSIERDZIA

W ŁODZI, PÓLNOCNA 42

Naczelny Lekarz
Oddział chir. i ginekol.

ordynatorzy

Oddział wewnętrzny

ordynatorzy

Dr Tochtermann Adolf
Dr Schicht Eug.
Dr Dengel Leopold
Dr Tochtermann Adolf
Dr Rueger Henryk

Oddział położniczy

Gabinet roentgenowski
Laboratorium chemiczneKANCELARIA: TELEFON 101-68
SZPITAL: TELEFON 220-54ordynatorzy Dr Friedenberg E.
Dr Rosalowski F.
ordynator Dr Bemer Karol
Dr Fuchs Edmund
inż. chem.

Wypożyczony w najnowszej aparaturę:

Aparat roentgenowski — aparat głębokiej terapii — aparat krótkich fal — elektrokardiograf — lampa kwarcowa — diatermia

Opieka siostr-diakoniss

Lekarze miejscowi: Dr Roemer i Dr Dziadek

Ceny umiarkowane

WSZYSCY WŁAŚCICIELE NIERUCHOMOŚCI M. ŁODZI KORZYSTAĆ MOGĄ BEZ ZASTAWU Z

BIBLIOTEKI

PRZY CENTRALNYM STOWARZYSZENIU WŁAŚCICIELI
NIERUCHOMOŚCI M. ŁODZI I WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

UL. PIOTRKOWSKA № 46

**BIBLIOTEKA ZAWIERA ARCYDZIELA NAJNOWSZEJ
LITERATURY POLSKIEJ I OBCEJ**

ABONAMENT MIESIĘCZNY WYNOŚI:

za jedną książkę 75 gr.

za dwie książki zł. 1.25

BIBLIOTEKA CZYNNA jest od 8.30 do 3.30 po poł., w soboty od 8.30 do 1-ej po południu

WAŻNE DLA PP. WŁAŚCICIELI NIERUCHOMOŚCI

przedsiębiorstwo robót Betonowo-Brukarskich

K. KUCZYŃSKI S-cy, ŁÓDŹ

ULICA 11-GO LISTOPADA NR 51

POLECA JAKO SPECJALNOŚĆ:

Wyłożenie podwórz i bram betonem amerykańskim
podług nowoczesnej techniki oraz wszelkie roboty
w zakres betoniarstwa wchodzące.

CENY PRZYSTĘPNE! // KOSZTORYSY NA ŻĄDANIE! // WARUNKI DOBRODNE!

Z. WAJNBERG

MISTRZ MALARSKI

ODŚWIEŻANIE DOMÓW (FRONTY, KLATKI SCHO-
DOWE) . REMONTY MIESZKAŃ . NOWE BUDOWLE

OFERTY NA ŻĄDANIE

ŁÓDŹ, UL. ŚRÓDMIEJSKA Nr 21 . TELEFON 189-81

PRZEDSIĘBIORSTWO STUDNIARSKIE

K. ALBRECHT

ŁÓDŹ, ul. Żeglarska 5, przy Zgierskiej 144, Tel. 238-46

WYKONYWA WSZELKIE ROBOTY
W ZAKRES STUDN. WCHODZĄCE:

Stawianie studzien nowych, wiercenia
zwyczajne i artezyjskie. / Reperacje
i czyszczenie studni ręcznych i mo-
torowych oraz roboty kotlarskie.
TANIO — SZYBKO — SOLIDNIE

WYTWÓRNIĄ LUSTER, SZLIFIERNIĄ SZKŁA
I PRZEDSIĘBIORSTWEM ROBÓT SZKLARSKICH

JAN CANDRYK

MISTRZ SZKLARSKI

ŁÓDŹ, AL. KOŚCIUSZKI 41 . TELEFON 159-03

POGOTOWIE SZKLARSKIE

Stłucze się szyba — proszę dzwonić tel. 159-03 a natychmiast stolarz będzie wysłany

LUSTRA, SZKŁA SZLIFOWANE RÓŻNEJ GRUBOŚCI

Szkła okienne, surowe, ornamentowe i t. p. ♦ Rit czysto-pokostowy

Prima Portland
CEMENT

po cenach ściśle fabrycznych

Nowoczesne Płyty Budowlane
SUPREMA

wyrób krajowy

lekkie, ogniotrwałe i ogniochronne, chroniące od wilgoci i robactwa,
o pierwszorzędnej wartości izolacyjnej na zimno, ciepło i głos

po cenach ściśle fabrycznych

wagonowo i detalicznie ze składu poleca

Reprezentant Fabryk Cementu „Szczakowa” i „Goleszów”

DOM HANDLOWY

J. H. ŻMIGRÓD i S-KA

Łódź, ul. 11-go Listopada 99, tel. 115-60

FABRYKA PRZETWORÓW I TEKUR SMOŁOWCOWYCH

HENRYK LUBAWSKI

Łódź, ul. Targowa 25 :: Telefon 159-24

POLECA:

Ogniotrwałą tekturę smołowcową
i bitumiczną. Smołę do smarowania.
Pak (lepnik). Masę sklepną. Karbolineum.

Zakład wyrobów betonowych i mozaikowych

JAN SZMIGIELSKI

Łódź, ul. Magistracka Nr. 3 :: Telefon 245-74

Wykonuje roboty betonowe, płyty, stopnie mozaikowe, rury
betonowe wszelkich rozmiarów oraz wszelkie roboty w ten
zakres wchodzące. Na składzie: Rury betonowe, płyty chodnikowe

ZAKŁAD ŚLUSARSKO-BUDOWLANY

M. EDELSZTEIN i M. SZAJBE

Łódź, Magistracka 20 :: Telef. 173-93

Przyjmuje wszelkie roboty wchodzące w zakres ślusarsko-budowlany

Solidność — Taniość — Sprawność

zapewnia

POWSZECHNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH

przy ubezpieczeniu od:

ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ

OGNIA

GRADOBICIA

KRADZIEŻY

NASTĘPSTW NIESZCZĘŚLIWYCH WYPADKÓW

USZKODZEŃ SAMOCHODOWYCH (AUTO-CASCO)

WNIOSKI UBEZPIECZENIOWE PRZYJMUJE
INSPEKTORAT WOJEWÓDZKI W ŁODZI

AL. KOŚCIUSZKI Nr 57 :: TEL. 156-88 i 106-88

ORAZ INSPEKTORATY POWIATOWE i UPOWAŻNIENI AKWIZYTORZY

ZAKŁAD

STUDNIARSKI

STUDNIE ARTEZYJSKIE i DRENOWE
WYROBY BETONOWE, MOZAIKOWE i BRUKARSKIE

BRACIA GOLC

ŁÓDŹ - ŻABIENIEC

Gm. Radogoszcz, Szosa Aleksandrowska, Tel. 193-75

POSIADAMY STAŁE NA SKŁADZIE:

KŁOCY POMIARSKIE, DRENY WSZELKIEGO
ROZMIARU OD 10 CM DO 120 CM ŚREDNICY.
PŁYTY — KRAWĘŻNIKI — SŁUPY GRANICZNE,
STOPNIE MOZAIKOWE WSZELKIEGO ROZMIARU.

GUSTAW SIMM

PRZEDSIĘBIORSTWO
BUDOWLANE
BIURO ARCHITEKTONICZNE
Łódź, ul. Gdańska 184 :: Telefon 128-24

Nasady kominowe kamionkowe. Rury
kamionkowe do kanalizacji. Kafle
do pieców. Płytki po-
sadzkowe i ściennie
glazurowane

*
BIBER tworzy tynk wodoszczelny

KAROL FOERSTER

Łódź, ul. Zamenhofska 23, telefon 142-82

EMALIA LAKIEROWA

„FAVORIT”

ZAPEWNIĄ ŁATWE, SZYBKIE
I ESTETYCZNE ODŚWIEŻANIE
DRZWI, OKIEN, PODŁÓG, KARO-
SERII, MEBLI I T. P. WSZELKIE
FARBY I LAKIERY DLA CELÓW
PRZEMYSŁOWYCH I PRYWATNYCH

Fabryka Przetworów Chemicznych

E. STÜLDT

Łódź, ul. Drewnowska 43, Telefon 130-74

FABRYKA TEKSTURY SMOŁOWCOWEJ

BRONISŁAW GOLDE i S^{KA}

ŁÓDŹ, UL. SKŁADOWA 33, TELEFON 110-59

poleca:

tekturę smołowcową i bitumiczną
białą, smołę, lepnik, karbolineum
CEMENT ze składu i wagonowo.
DUROLITH

Płytę budowlaną z welny drzewnej, spo-
joną cementem — ogniotrwałą. Stosuje
się ją do ścian działowych, nadbudówek,
wypełniania szkieletów konstrukcji.
Izolacja cieplna i dźwiękowa.

MECHANICZNY ZAKŁAD WYROBÓW MOSIĘŻNYCH I ODLEWNIA METALI

B-cia TABAKSZMEKER

ŁÓDŹ, ZACHODNIA 2 i OGRODOWA 9

Wykonuje wszelkie okucia mosiężne i z białego metalu t.j. klamki do drzwi
i okien, gałki do kuchen, moździerze, żelazka i wszelkie odlewy metalowe
a także roboty gięte i galanteryjne.